

Den norske Helsingforskomité
P.b. 357, Sentrum
0101 Oslo
Norge

Deres ref.:
26. mai 2025

Vår ref.:
- 14/14274-14 sha

Dato:
01.07.2025

Ukraina: Forslag om norsk politisk og diplomatisk støtte til People First-kampanjen

Kjære Berit Lindeman og Gunnar M. Ekeløve-Slydal,

Jeg takker for brevet datert 26. mai d.å. om People First-kampanjen og svarer på vegne av statsministeren.

Vi slutter oss til målet om at enhver fredsavtale mellom Ukraina og Russland må prioritere løslatelsen av ukrainere i russisk fangenskap. Norske myndigheter støtter kravet om at Russland umiddelbart må gi tilgang til alle fanger og ulovlig overførte/deporterte barn, bl.a. til ICRC og relevante FN-organisasjoner. Her jobber vi langs flere spor. I tillegg kommer tilgang til og løslatelse av krigsfanger, hvor vi heldigvis har sett flere større utvekslinger mellom partene de siste månedene.

Helsingforskomiteen er vel kjent med innsatsen til arbeidsgruppe 4 under Ukrainas fredsformel, som bidrar til å koordinere den internasjonale hjelpeinnsatsen med ukrainske myndigheter. Arbeidet med sivile fanger, som vi må erkjenne er den mest krevende gruppen av de tre, har fått større oppmerksomhet i arbeidsgruppen i det siste. Dette var som dere vet også et tema under ombudsmann Dmytro Lubinets besøk i Oslo for få uker siden. Mange av disse fangene lever under svært vanskelige forhold og har fått eller risikerer alvorlige fengselsdommer.

Jeg kan videre bekrefte at vi har tatt disse spørsmålene opp med amerikanske myndigheter og tenketanker ved flere anledninger, også sammen med våre kanadiske samarbeidspartnere i arbeidsgruppen. Vi har merket oss uttalelsene til president Trump om fanger etter viktige møter og telefonsamtaler om Ukraina, og vi ser at dette gir oss muligheter for å påvirke administrasjonen. Dette er noe vi vil følge opp.

Vi har også tatt saken opp med en rekke land som har indikert vilje til å bistå/fasilitere i fangearbeidet, noe ikke minst den norsk-kanadiske ministerkonferansen om krigens menneskelige dimensjon i Montreal i fjor høst la et godt grunnlag for. Jeg er enig i at mange av landene som nevnes i brevet, har mulighet til å øve press på Russland.

Jeg takker for initiativet til å opprette en særskilt uavhengig internasjonal mekanisme for å tilrettelegge for disse ulike prosessene, men fra vår side vurderer vi at koordineringsarbeidet i Kyiv, hvor den norske ambassadens innsats er sentral, dekker mye av dette behovet.

Regjeringen ønsker i utgangspunktet å støtte opp under de internasjonale organisatoriske mandatene som i dag finnes, og som besitter nødvendig kompetanse og ressurser, framfor å skape nye. Av flere grunner har de stått og står ovenfor store utfordringer i arbeidet, som vi sammen med andre forsøker å finne løsninger på.

Vi er imidlertid skeptiske til å koble spørsmålet om russiske politiske fanger til arbeidet for ukrainske tilfangetatte. Vi frykter at denne koblingen både vil komplisere arbeidet og vil kunne legge et press på ukrainerne vi ikke ønsker å bidra til.

Med vennlig hilsen

Eivind Vad Petersson
Statssekretær